

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 A kiadási költségekért:
 Egyszerre — 10 kor.
 Helyben később kérvényre:
 Egyszerre — 20 kor.
 Helyben később kérvényre — 5 c.
 Vidékre postán küldve:
 Egyszerre — 24 kor.
 Helyben később kérvényre — 6 c.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 ünnepnapon kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A szerkesztőség kérésre viselkedik
 vagy megírásról nem vállal felelősséget.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Egyszerre minden áru 8 kor.

NAGYVÁRAD, július 27.

Havi részletekben.

A haza árulás nagyban és egészen veszedelmes. Ha megfogják az embert, pár percnyi tárgyalás után elbánnak vele s a hitvány árulónak, kémnek nevet átkokkal emlegetik.

De ugy részletekben adni el a hazát, egészen más dolog.

Eladni a lelkét, tradícióját, történelmi fejlődésének alapját; ez felvilágosodott nevet szerez, liberális nimbussal övez és a haladás lovagjává út fel érte az a népesség, mely a maga tradícióit akarja ültetni a mienk helyett épp úgy, mint ahogy maga ül belé a magyar javakba, miután minket kismimiz belőle.

Negyvennyolczig maga lábán járt a magyar s minden kuria az ősi virtusnak volt fészke, az ősi virtusnak, mely hibával épp úgy, mint nemes vonásaival magyar volt tetőtől talpig, nemzetiségi bajok nélkül. Mikor aztán beütött a nagy szabadság, észrevettük, hogy járni se tudunk a modern szabadelvű gunyában, mit magunkra vettünk s a legkevesebb érdemű, tőlünk legjobban idegen nemzetiséget választottuk instruktor urnak, hogy vezessen bennünket. No vezet is. Pénzügyi téren is, kereskedelmi téren is, a sajtó terén is, a szociál politikaterén is a kivándorlás és bevándorlás terén is. Ez a politika a magyar nemzet világosi fegyver letétele, melyből nem tudni lesz-e feltámadás.

Igy adták el részletekben a haza magyar lelkét. A magyar torok megmaradt, az lelketlenül obstruál, leszerel csodálatos okból vagy ok nélkül.

A nemzet tradícióit régen eladtuk. Ma már nincs magyar közvélemény s a magunk lábán csak kivándorolni tudunk, de még azt is csak mankón a Cunard Line segítségével.

Most más hazai részlet árulásáról beszélnek a lapok.

München és Veszter képviselőkéről írják, hogy Hohenlohe herczeg kezére akartak játszani pár ezer holdat a tátrai erdőségekből.

Minden liberális lap könnyel írja tinta helyett a cikkekét erről a dologról. Micsoda botrány, hogy idegen embernek akartak adni a hazai földből? Egyik fővárosi zsidó lap írja, hogy ez az ország addig a magyarságé, míg a földje az övé. Ha a föld idegeneké, miért ontaná vérért a magyarság!

Van némi igazság abban a mondásban, de hát a tavasszal egy röpirat élénkebben illusztrálta, hogy a magyar vagyomból mennyi van idegen faj kezén. Miért nem sirtak akkor a lapok?

Bizony, bizony, ha szét néz az ember ebben az országban, sok urat lel ott, ahol parancsolnak, ahol a hatalom van, de a magyart nem látja urnak.

Nem tudunk mi parancsolni se Fiuménak, ennek a halász falunak, se a horvátoknak, se tótnak, se oláhnak, se szásznak, se zsidónak, de minket ugrat mindenik

s ezek felett leginkább Ausztria. Feloszló test vagyunk, mióta kiszállt belőlünk a magyar lélek, mert lélek nélkül meghal a test. Ne csodálkozzunk ha a feloszló test férgei közt egy német is akad, aki belé vájja magát husunkba.

Uj lelket teremtsenek ebbe a rothadó testbe s feltámad mint Lázár uj életre, hogy ostorral verje ki házából a kufárokat és alkuszokat, akár idegen, akár belső, akár honatya legyen is a jámbor adó-vevő. Lélek nélkül azonban nincs élet, nincs erő.

Nem a München és Veszter póre érdekes, hanem az a dolog, hogy ilyen vádak képviselői ellen hozva, bíró megvizsgálás nélkül is azonnal hitelre találunk s mégis csak mű megbotránkozást okoznak.

Hej de sok szép just adtunk oda mindenféle Jákobnak, harmincz év óta, nem is egy tál lencséért. P—y.

A néppárt dolgozik.

A néppárt erősen mozog a Dunántul. Majd minden vasárnap népgyűlést tart egyik-másik helyen. Legközelebb aug. 7-én a dunaszerdahelyi választókertület lelkes néppárti polgárai a néppárt szeptőlten lobogóját magasan lengetvén Bakán délután 4 órakor néppárti népgyűlést tartanak a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó. Tartja: dr Kovács Pál, orsz. képviselő. A néppárt működéséről. Tartja: dr Baránszky Gyula, ügyvéd. A néppárti program főbb pontjairól. Tartja: Herbszt József, szentmihályfai plébános.

„TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

Egy házasság.

Irta: N. F.

I. Frigyes Vilmos egy napon sétalovaglást tett Potsdam homokos környékén. Gondolataiba elmerülve, kifestetette magának a jövőt, mindön egész Németország újra nagy atléta-alakokkal lesz benépesítve, midőn, hála az ő kezdeményezésének, megkevesebbednek a törpe, csenevész emberek s ifjú erőben duzzadoznak a német föld gyermekeinek izmai.

Amint lassan, lépésben lovagolt, egy burgonya földhöz ért, ahol nem volt ugyan senki az ő hat láb hét czoll magas regimentjének tagjai közül, de ahol egy hatalmas napszámosnő kapált.

A ló patkójának neszére feltűtötte fejét a leány s meglátva a lovas, kiegyenesedett és óriási termetével, a kék, ősz égne egy jelentékeny darabját fedte el az államfő elöl, aki csaknem megijedt e váratlan látványra. Önkénytelenül

Medea jutott eszébe, aki Hekate templomában tanácsokat adott Jazonnak, hogyan igázza le a sárkányfögből támadt harcosokat.

Leszállott lováról s közeledett a leány felé. Ez a balkezeben tartott kötény csücskét leengedte s belezúdi otta a szép sárga burgonyát a lábainál álló kosárba. Azután felemelte az arczát: nyilt, gyermekes vonásai voltak, melyeken valami jóindulatu butasággal vegyes hamisság látszott.

- Mit csinál — szolt rá a császár.
- Nem látja? Krumplit szedek, — válaszolt a leány.
- Hány éves?
- Tizenhét.
- Csak tizenhét? Ugy néz ki, mintha huszonégy esztendő volna.
- On udvarias uriember!
- Asszony?
- Nem — válaszolt a leány. — Minden olyan férfit, aki legalább vállamig ér, besoroztat a császár és elviszi magához Potsdamba;

ithon csak törpék maradnak, azok pedig nem kellene nekem.

— Tetszel nekem, kicsike — jegyezte meg az uralkodó, egy percze elfelejtkezve arról, mily kevéssé illik ez a jelző az előtte álló Baváriaszertű asszonyszemélyre.

— Talán feleségül akarsz venni? — válaszolt az óriásleány, visszategezve a császárt.

A császárt mulattatta a dolog. Tetszett neki, hogy ez a nála legalább egy fejjel magasabb leányzó nem idegenkednék a vele való összeköttetéstől.

— Sajnálom — szolt, — de már nekem van feleségem!

E perczen egy gondolat villant át agyán.

— Nem vinnél el nekem egy levelet Potsdamba? — kérdezte. — Nagyon fontos tüzenelet tartalmaz s jó borraalót kapsz érte.

A leány igenlően intett fejével, a császár pedig jegyzőkönyvéből kitépett egy lapot, s néhány sor írt rá.

Lehuzta egyik gyűrűjét ujjáról s mindezt a leány óriási tenyerébe helyezte.

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

angol divat férfiszabó-cs ég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület).
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi-öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumöket, valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 27.

Elnök: Perczel Dezső.
Napirenden van a

kereskedelmi tárca folytatólagos tárgyalása.

Smialovszky Valér: Nagy elismeréssel szól Hieronymi Károly kereskedelmi miniszterrel, a kinek ismeri multját s ennek alapján nagy tetteket vár tőle. Látjuk például azt, hogy Hieronymi az ipartörvény reformjának alapmunkájával már elkészült. Majd a vasutak és csatornák építéséről szól s határozati javaslatot adott be a Vág folyó szabályozása érdekében. Az iparfejlesztést az Ausztriával való gazdasági közösség alapján is lehetetlenségnek tartja. Még ha a külön vámterület alapjára helyezkednék is, akkor is jóakaratu szerződést kellene kötni Ausztriával. Az újabb események azonban meggyőzték arról, hogy Ausztria érdekei miatt a közös vámterület alapján a mi iparunk sohasem fejlődhetik nagygyá. Felhívja a kormány figyelmét a fenyegető takarmányhiányra is, amely ellen a kereskedelmi és földművelésügyi miniszternek együttes intézkedéseket kellene tenni, a lehető legrövidebb idő alatt. A költségvetést pártállásánál fogva nem szavazza meg.

Komoly szó az iparról.

Mukits Simon: Azt fejteti, hogy minden más kérdésben Ausztria gátolja meg a mi érdekeink érvényesülését; a dinasztia is beleavatkozik a közgazdasági kérdésekbe is, de mindig csak az osztrák érdekek támogatására. Ez az oka annak, hogy sok száz millió forintot adunk a selejtes ipari árúért Ausztriának. A háló kereskedők és vándorló ügynökök mind osztrák árúkat terjesztenek. A közös vámterületen kívül legtöbbet árt a magyar iparnak maga a magyar ipartörvény; ez ásta meg a sirját a magyar iparnak. A legelső Magyar Iparos Congressus előre látta ezt, s küldöttség útján kérte a királyt, hogy ne szentesítse ezt a törvényjavaslatot.

A kormány azonban abban az időben annyira rabja volt a liberális jelszavaknak, hogy a »szabad ipar« kedvéért kiszolgáltatott ben-

nünket az osztrák iparosoknak. A magyar iparnak nem szabadságra, hanem védővámra volt szüksége.

A szabadság a magyar iparra nézve nem áldás volt, hanem átok. A régi czéhrendszer rossz volt ugyan, de legalább hajlékot adott az iparosnak, míg az 1871-iki törvény a hajlékot is elvette az iparosoktól. A kormány és az országgyűlés érdeklődése egyre csökkent az iparügyek iránt; az 1879-iki iparkongresszuson a magyar közélet és politikai világ minden kiváló férfija jelen volt, ma azonban az iparosok már magukra vannak hagyatva. Az 1887-iki újabb ipartörvény kimondotta a képesítést, de a törvény többi rendelkezései teljesen illuzóriussá tették azt az intézkedést, amely szerint képesítéshez kötötték az egyes iparágakat. Hiszen mindenki, aki képesített üzletvezetőt tart, szabadon gyakorolhatja ma is az illető iparágakat.

Olyan reformra van szükségünk, amely kimondaná, hogy iparjogositást csak tanult iparos kapjon, kizárólag a maga személye számára, úgy hogy iparjogot se szakképzett üzletvezető, se bérlő által ne lehessen gyakorolni.

Az iparjog megadása előtt az ipartestület véleményét is meg kellene kérdezni. Nálunk különben a legelső kontár maga az állam, mely a fegyházakban a rabok által csinál konkurencziát a tisztas iparnak. Valóságos szegény, hogy a hálókereskedés, mely mai formájában szintén akadály a iparjogadásnak, csak egy 1852. évi császári nyílt parancs alapján van szabályozva. Csakis is így lehetséges, hogy az osztrák ipar hálói elárasszák az egész országot.

Az ipar támogatására kell fordítani minden összeget, melyet a költségvetés nélkülözhet. Szól ezután az ügynökök által elkövetett visszaélésekről, ezek megszüntetéséről kell gondoskodni olyan törvényekkel, melyek szigorú büntetéssel sújtják a tisztességtelen üzletkedést.

Szabadkán történt meg, hogy egyes kereskedők üzletében megjelent egy ügynök azzal, hogy öt Mukics képviselő küldötte azért, hogy beszédjen tőlük Jókai szobrára 6 koronát. A kereskedők természetesen ki is fizették. Harmadnap egy budapesti könyvtáros cég levélét kapták, melyben értesítik, hogy rendkívül örvendenek azon, hogy Jókai műveit havi hat koronás rézeletekben megrendelte.

val, ökölbe szorult kézzel hadonázott maga körül, lármázott, káromkodott, összetörte az összes porcelánt, egymásra hajigálta a székeket és asztalokat — képzeltben, de oly nagy volt fegyelmzettése, hogy hangosan egy szót sem szólt. De hiszen hiába is tett volna mindent! Hiszen ő felségének irását mindenki ismerte, s a gyűrt is ott volt bizonyággal. Itt már nem használt sem az ellenkezés, sem a jajtás, sem a siránkozás: az udvari káplán staate pede összedta a legnagyobb tes őrt, Smock Pétert öz. Schippel Annával, a tehénhajcsár-nóvel.

A császári rendelet így hangzott:
«E czédula átadója azonnal feleségül vevendő leghatalmasabb és legnagyobb testőrom által. Kurt Zwieter kapitány gondoskodjék róla, hogy a ceremónia ellentmondás és halogatás nélkül megtörténjék, a legkisebb időpazarlás is kegyvesztessé tenné mindkettőt!»

I. Frigyes Vilmos, Rex.

Néhány óra múlva hazatért a császár s azonnal jókedvűen kérdezősködött a dolgok állása felől. Midőn pedig Smock a vén asszony kíséretében a szobába lépett, a császár barátságosan a vállára ütött az óriásnak:

— Nos? — kérdezte. — Mit szól az izlésemhez?

A gárdista kétségbeesetten borult a császár lábához s szó nélkül mutatott az eddig a háta mögött álló öreg asszonyra.

Nem sok szó kellett hozzá, hogy az uralkodó megértse a végzetes tévedést s hogy belássa, hogy a császári akaratnál is van egy erősebb.

A kereskedők nagyot néztek ezen a tisztességtelen eljárásán és elpanaszolták szólnak. Mindez bizonyítja, hogy az ügynökök a lehető legnagyobb lelkiismeretlenséggel tizik csaláukat, ezen az állapoton segíteni kell. Majd szól ismét a kisipar pangásáról, a kormány nem segít a kisiparosokon. Kivándorolnak vagy proletárok lesznek. Nem szavazza meg a költségvetést. (Helyeslés.)

A miniszter beszéde.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter referált az elhangzott beszédekre. Krasznaynak a nemzeti gazdaságról tett kijelentésére válaszolja, hogy azt a részét Krasznay beszédjének, melyben a magyar ipar anyagi megerősödését célozza, a legnagyobb készséggel aláírja.

A kereskedelmi oktatásról tett észrevételeire Krasznaynak azt válaszolja, hogy nálunk nem abban van a baj, hogy sokan adják magukat tudományos pályára, hanem abban, hogy kevesen járnak ipariskolába, kevesen vetik magukat alá az iparoktatásnak. Soha sem lehet elég munkást nevelni az ipari életnek. Ha a társadalomból hiányzik az akarat, semmiféle iparoktatási intézménnyel nem érünk célra. A kartellekre kijelenti, hogy ezzel a kérdéssel is foglalkoznunk kell, de csak oly czélból, hogy annak káros kinövéseit lenyesegezzük.

Ezzel a kérdéssel különben is foglalkozott már, javaslatot is készített, ez most van az igazságügyminiszternél. Tíz nap múlva reményli, hogy visszakapja. Tervezi, hogy a kartell-kérdés mielőbb nyilvánosságra jusszon. Az önálló vámterületek az lesz az eredménye, hogy bizonyos cikkeink meg fognak drágulni. Már pedig ha megdrágítjuk az ipari cikkeket, hol van a törekvés az ipar fellendítésére. Es ha meg lesz a külön vámterület, akkor Ausztria is kétségkívül magas védővámokat fog alkalmazni ellenünk. Románia váma miatt 3 korona 52 fillérral olcsóbb lett a magyar buza Ausztriában a világpiacon áránál. Malmaink évenként 57 millió koronát veszítenének ha önálló vámterület lenne s Ausztria a mai vámtételeit velünk szemben alkalmazná. Ebben az esetben mi listet nem vihetnénk Ausztriába. Önálló vámterület esetén a magyar mezőgazdaság évenként 110—115 milliót veszítene Ausztriával szemben. Növelni kell a magyar ipart, ez a helyes magyar közgazdasági politika. A csatornázási ügyben Smialovszky azt óhajtja, hogy a hajózó csatornákat öntözésre is használják, ez azonban lehetetlen. A beruházásokhoz nem lehet nagyon mohón hozzálátni, mert akkor magunk drágítjuk meg magunknak a munkát. A Duna—Tisza közötti csatorna azért nincs benne a beruházási tervben, mert a kormány még nincs tisztában a tervekkel. Rendkívül nehéz eldönteni, azt a kérdést, hogy a csatornát honnan tápláljuk vízzel. A takarmányhiány ügyében már intézkedett a kormány s a magyar államvasut július 19. óta önköltségen szállítja a gazdák számára a takarmányt.

A beadott határozati javaslatokat nem fogadja el a miniszter. Végül megemlékszik a budapest—zsolnai második vágány építéséről, a mi 18 millióba fog kerülni; ezt a tervet a kormány nem ejtheti el, mert ezen a vonalon, különösen ősszel igen örvendetes módon fejlődik a forgalom a javaslatot elfogadásra ajánlja. (Helyeslés.)

Krasznai Ferencz élt a zárszó jogával, reflektált a miniszter szavaira. Ajánlja határozati javaslatát elfogadásra. A ház elvetette a Krasznai és Smialovszky határozati javaslatait és általánosságban elfogadta a kereskedelmi tárca költségvetését.

A részletes tárgyalásnál Bernáth Béla felhívja a kereskedelmi miniszter figyelmét a magyar bortermelésre.

Hieronymi Károly: Igéri, hogy tőle telhetőleg gondja lesz a magyar bortermelőkre és támogatni fogja őket.

Ezután megszavazták a kereskedelmi tárca költségvetését.

Ülés végén Lendl Adolf interpellált a temesrékási állapotok dolgában.

Ülés vége 3 órakor.

— Ezt odaadod a gárdista kapitánynak Potsdamban, s megmondod neki, hogy a küldő a levélnek minden sorát pontosan kívánja megtartani! Megértetted?

A leány egy rinoczerosz kecsességével hajlott meg és keblébe rejtette a kapott talért.

A császár ismét nyeregbe szállt, az óriás leány utána nézett s a szél a császár hajából az arcába szórta a hajport.

Ekkor a leány elmosolyodott. Kibontotta a beirt lapot és elolvasta.

Azután nagy léptekkel megindult Potsdam felé.

Utközben egy körtefa alatt egy öreg asszonyt látott pihenni.

— Jó napot anyóké, — szól hozzá a leány vidáman, — akarsz-e egy fél tallért szerezni?

Az öreg felugrott helyéről. Tehenet őrzött s annyi volt a ráncz az arcán, mint egy pliszszébe rakott szoknyán.

— Egy fél tallért? — kérdezte boldog mosolylyal, mely még rutabbá tette.

— Igen. It van egy egész, vidd be Potsdamba, váltsd fel, add oda e levelet e gyűrűvel a gárdista kapitánynak és adj nekem vissza tizenöt ezüstgarast. All az alku?

A végszavakat már alig hallotta a vén asszony, gyorsan elindult útjára s nemsokára már ő felségének kedvenc gárdista kapitánya Kurt von Zwieter ad audiendum verbum maga elé rendelte a leghatalmasabb, legnagyobb testőrt, Smock Pétert.

A szerencsétlen ember dobantott a lábá-

A fiumei kormányzó.

Az amerikai tengerészeket örömmel üdvözli a magyar tenger partján ez országnak minden fia. Az általános megelégedésbe mégis törmecseppet vegyített báró Roszner Ervin, a fiumei kormányzó,

Nem vitatunk el semmit amaz érdeméből hogy tőle telhetőleg iparkodott fényessé — hogy ne mondjuk — szemképráztatóvá tenni vendégeink fogadtatását. Hogy teljesen méltón reprezentálta ami őszinte szeretettel és rokonszenvedéssel a amerikai száad Unio előtt mely hazánk legszentebb eszményképét, minden idők legbáványozottabb alakját, még akkor is, mikor már minden elveszett, páratlan megtiszteltetéssel a rajongó lelkesedéssel üdvözölte.

Nagyon jól végezte volna dolgát s méltán járna ki báró Rosznernek az osztatlan elismerés, ha csak eddig volna.

De a kormányzó elkövette azt a botlást is, hogy nemcsak felhuzatta a horvát lobogót a kormányzóság palotájára, hanem a palota belső díszítésein a horvát czimert is alkalmazta, a előcsarnok oszlopait pedig horvát színekkel is kárpitoztatta.

Báró Roszner Ervin elsősorban magyar kormányzó. Felelősséggel teljes és magas közjogi méltóságában teljesen mindegy, vajjon tudatlanságból, vagy rosszakaratból erősen közjogellenes s a horvátok veszedelmes és hazafiatlan aspirációt legyezgető cselekedetet követett el.

Eljárása fölöttébb tapintatlan is volt, melyet semmiféle magyarizáttal elütnie nem fog sikerülni. Oly kényes tisztségben tekintettel kellett volna lennie a fiumei olaszoknak az őket elnyeléssel fenyegető horvát áramlatokkal szemben mindenkor támadható »jogos« felháborodására. Oly fontos pozíciót betöltő egyéntől, akire a magyar szent korona egyik legdrágább gyöngye van bízva, joggal várhatja el a nemzet a tapintatos kiegyenlítés észszerű politikáját, mint a konkolyhintést, amelylyel szemben nem szolgálhat enyhítő körülményül, hogy tudatlanságból történik-e, vagy »még ott nem lévő, de érkezendő« horvát vendégek tiszteltetére.

A fiumei kormányzót — végtelentül sajnáljuk, hogy kikötésre szorul — de meg kell tanítanunk arra a sarkigazságra, hogy Fiume és kerületének középületein, de még semmiféle magánépületén sem tűrhető el a horvát zászló. Mekkora megdöbbenés kell ahhoz, hogy a fiumei kormányzó, tehát a magyar kormány maga hirdesse a horvát tulzok vakmerő utópiának lehetőségét a messze tengeren, feleit a kormányzó palota ormán magasan lengő horvát zászlóval.

Ne követeljük a kormányzótól az 1591. 1635-iki se az 1827, és 1848-iki Fiuméra vonatkozó törvényeink ismeretét, holott egy fiumei kormányzónak legalább a Fiuméra vonatkozó törvényeket kellene ismernie.

Még Mária Theresia 1776-ban kelt elhatározását és az 1779-ben kelt királyi leiratot se ismételjük, hisz ismeri azt ez országban mindenki csak a fiumei kormányzó nem ismeri.

Akit azonban e 67-es alapon álló kormány arra a fontos pozícióra kirendelt, annak — ha már állása deorumáért nem teszi — de meg tarthatásáért kell ismernie annak az alapnak is egyik sarkalatos alaptörvényét.

Szabad-e egy fiumei kormányzónak felednie, hogy az 1868. XXX. t.-czikrői, mely más-kép magyar-horvát egyezménynek is nevezetik s így önkéntes hozzájárulása az »Horvátországok« Fiumei közjogi állásának rendezéséhez és megállapításához: szabad-e egy pillanatra is és hozzá még idegen nemzetek jelenlétében, kik előtt ugyis sasi fátyolba burkolva tart bennünket Ausztria, megfedekezni arról, hogy a horvátok hozzájárulásával Fiume az 1868. XXX. törvényezik 661. §-a szerint is a magyar koronához csatolt külön test, hol horvát tendenciáknak soha sem szabad érvényesülniök. Am, ha mégis, akkor videat consul! S ehelyett még 6 nyújt tápot felforgató és husunkba és vérünkbe vágó ábrándos törekvéseknek.

Osi törvényeink biztosítják, hogy Finne város kikötője és kerülete »separatum sacrae regni coronae advexum corpus!« Ott tehát horvát zászlónak, jelvénynek vagy színek abszolúte semmi keresnivalója nincs s nem is lesz.

Ujból figyelmébe ajánljuk ezt a mindenkori fiumei kormányzónak. Báró Roszner pedig tanulja meg, hogy a horvátok ábrándjaival kaczerkoldni abból a székéből, bün.

A keletázsiai háború.

Jelentés a csárhoz.

Pétervár, július 27. (Hivatalos.) Kuro-patkin táviratozza Miklós csárnak 25-iki kelet-tel: Az utolsó időben naponta Kaicsu és Szinkotán irányában végzett kutatások során megállapították, hogy a Kaicsutól északra, valamint a vasuti vonal és a Csinhoako völgy között lévő dombokat erősen megszállották és megerősítették. 23-án éjjel után 1 órától az ellenség két hadosztálynyi erővel kezdte a támadást.

A harc éle a vasuti vonaltól a csinhoakói völgyig terjed. Dél felől gyaloghadosztály fejlesztett ki a nyugati vasuti vonal és a nyugati Kocsiatun község között, míg főhaderejét Dacsapu irányában összpontosította és a lovas-ságot baloldalt a vasuti vonal közelében helyezte el.

Az ellenség lassan és megszakításokkal haladt előre. Mi 30 ágyúval kezdtünk tüzelni és tüzelésünket az utócsapatok ütegei hathatósan támogatták. A japán ütegek tüzüket előbb a Manhuniuca és Jaloninea magaslatokra irányították, a melyeket előőrstünk lassankint elhagyott.

Lövészeink és utóőrstünk Csioncidihapudza és Potaica között lévő állásukból kezdtek tüzelni az oszlopokban előrehaladó japán gyalogságra.

Les ezredes visszavonta utóőrstét és új állásba vonult vissza Dacsapu mellé. Ütegeink melyek helyüket többször változtatták, folytatták tüzelésüket gyalogoszlopaink felé irányító lövő ellenséges tüzérsgel. — Csielhu felől az előrenyomulás délelőtt fél 10 körül kezdődött és pedig először a Csielhu völgyéből indult meg három zászlóalj Jandpatun Kusihoa-Pandiapudza és Mercziatum irányában. Ez irányban csapatunk megerősített állást szállt meg Infersciájánál és Niandalin mellett, továbbá, hogy a délfelé lévő csapatokkal egyesüljön, Csantyajánál is állást foglalt. Az ütközet közben a japánok körülbelül egy gyalog hadosztályt küldtek Murcziatunba, ezenkívül pedig egy ezredet a Csielhu folyó felől a Saohopon át Tancsiba vezető úton.

Délután 3 óra felé az ellenség Mercziatum és Saohopa között körülbelül egy hadosztálynyi gyalogságot fejlesztett ki.

Ugyanebben az időben a vasutól nyugatra mintegy egy dandár gyalogságból álló ellenséges hadoszlopok jelentek meg. Délután 4 óra körül az ellenség beszüntette előrenyomulását és főerőt Makunciuca felé terjesztette ki.

23-án estefelé csapataink megerősített helyen, őrséget hagyva hátra, táborba szállottak. Veszteségeink még nincsennek megállapítva, de a hozzám érkezett jelentések szerint nem lényegesek. A nagy forróságban néhány napszúrás fordult elő. Esthajnalban csapataink ujából megszállották Tancsit. 24-ikén éjjel mi sem történt. 24-én reggel 5 órakor az előőrsek kezdtek csatázni Tancsi környékén. További jelentések eddig nem érkeztek.

Július 21-én a japánok megszállták a Pkanlin szemben lévő magaslatok egyikének keleti lejtőjét. Ezért még aznap kis orosz csapat szállotta meg a szoros. 22-én reggel elhatározta Dementiev alezredes, csapatparancsnok, hogy megszállja az említett magaslatok déli lejtőjét, a mi dél felé meg is történt. Délután a japánok támadólag léptek fel Maniku felől bal szárnyunk megkerülésével. A földrajzi hely-

zet előnyeinek kiszámításával az ellenség jobb szárnyunkat is megkezdte kerülni, mire a Dementiev-féle csapat több százada sietett Tabekuból a csapat megerősítése végett a helyszínére. Pkanlinből is jöttek lassankint megerősítések, hova a legközelebb fekvő pontokról még több század gyalogságot küldtek. Ezek azután szembeszállottak a minket megkerülő ellenséggel. A japánok azonban körülbelül egy gyalogdandárt küldték a tűzbe, mely végre is körülzárta századainkat mind a két oldalról. Századaink lépésről-lépésre hátráltak, keményen ellentállva az ellenséges tűznek. Az ellenség a támadást 22-én este 7 óra körül megszüntette, miután Tkanlint megszállotta.

Ebben az ütközetben 50-en sebesültek meg, köztük egy kapitány is. Hogy hányan estek el, nem tudni. 23-án a Taicsiko folyam vidékén Ponsziku és Minczi között minden csendben volt. A balparton japán testőrcsapatok voltak elhelyezve kis közökben és Miczi-Ponszikkal általellenben, valamint Jancziacsuannal szemben mintegy ezer főnyi gyalogságból álló és gépfegyverekkel ellátott előőrs csapatot látni.

24-én az ellenség ismét támadólag lépett fel a déli arczélen. Tacsii balszárnyunkon (Dacsicsao?) ezután 12 órás küzdelem következett. Az ellenség és tüzérsg hevesen és folyton tüzelt, mire tüzérsgünk sikerrel felelt. A Tuncseapun és Szancsiacse községekre tüzelő ellenséges ütegeket délután 4 óra körül elhallgattatták.

Ugyanekkor az ellenség heves támadást intézett Dafansen-Infencsai irányban ama szándékkal, hogy állásunk közepét áttörje, de csapataink minden támadást visszavertek és megtartották állásukat.

A küzdelemnek este fél 10 órakor volt vége. Részletek még nem tudódtak ki és azt sem tudjuk, mennyi volt veszteségünk. Csapataink parancsnoka két napig állva az ellenség támadását és azt visszaverve, rövid pihenés után megkezdte a visszavonulást észak felé, a nélkül, hogy ebben az ellenség megzavarta volna.

Szuej, jul. 27. A Formoza gőzöt az orosz önkéntes hajóhad Szmolenszk nevű hajója fogta el.

Mukden előtt.

Tiencsin, jul. 27. Hir szerint heves ütközet folyt a Liaojang és Mukden között. Hir szerint a japánok a niucsvangi ütközetekben 24-én és 25-én 380 embert vesztek.

Tokio, jul. 27. A III. hadsereghez beosztott külföldi katonai attasék ma a harcvezetésbe indultak.

Niucsvang átengedése.

Budapest, július 27. (Saját tud. táv.) Tiencsinből jelentik: Az oroszok Niucsvangban felégették az összes hatósági s különösen a vasuti épületeket. A Dacsicsao mellett szenvedett vereségük folytán az oroszok észak felé visszavonultak. Erős hadállásaikat a japánoknak engedték át, pedig két hónapnál tovább dolgoztak azok megerősítésén. Az elhagyott hadállásokat már elfoglalták a japánok.

UJDONSAGOK.

Tulhajtott csendőri buzgóság.

A nagyszalontai csendőrség minden áron közre keríteni szeretné Bogár Gyula szalontai malomigazgató gyilkosát. Helyénvaló dolog, kifogás alá nem eshetik. De már a nyomozási buzgóság olyatén tulhajtása, mely ártatlan embereket juttat kényes, kellemetlen helyzetbe, holott egy kevés körültekintéssel és tapintattal elkerülhető lett volna, mégis csak szóvá tehető

Ugy látszik, a nyomozó csendőrök a buzgóság-tól már aludni sem tudnak, míg kézre nem kerül Bogár Gyula gyilkosa és

Ha rezzen egy levél,
Gyilkost lappangni vél
Örmester, közlegény.

Buzgalmukat éppen nem lohaszja, ha egy-egy ártatlan ember szenved miatta. Mit alternálja a csendőrséget, ha utóbb kitud, hogy ártatlan ember az, a kiből a gyilkost megfogni vélte.

A csalódástól csak vérszemet kap, buzgalmát még jobban felcsigázza.

Ime egy legújabb eset: J. K. végrehajtó, monos-petri-i lakos, tegnap reggel gyanútlanul sétált ki Szalontáról a madarászi állomásra, hogy onnan Váradra utazzék a reggeli 7 órás vonattal.

Egyszerre megjelent a madarászi állomáson a szalontai csendőrmester másik társával s a mit sem sejtő végrehajtót letartóztatta, s bevitte csendőrszuronyok közt Szalontára, nem kevés kellemetlenséget okozva az ártatlan embernek. Mert ezer kíváncsi nézője akad, hogyan kísér két szuronyos csendőr egy urt embert.

A meghurcolt embernek persze hamar kitudt ártatlansága, szabadon eresztették tehát déli fél 1 órakor.

Köztudomású, hogy a csendőrök kemény legények, szép dolog az is, hogy a gyilkosság kiderítése végett erősen nyomoznak; de már, az igazán elkerülhető volna kevés tapintattal is, hogy ártatlan, gyanútlan embereket ily szegyeteljes meghurcolás érjen tulságos buzgóságuk miatt. Mert elhihetik csendőr uraimék, hogy cseppet sem kellemes, ha az embert egy városban végig kíséri két szuronyos csendőr, s így a közkíváncsiságnak és a közönség gyanújának ki van téve. A gyann hamar fog, rohamosan terjed, erősen megfészkel magát az emberek lelkében s kísért még akkor is, mikor az illető meghurcolt ember ártatlanságát a napnál fényesebben igazoltnak látja a hatóság. Egy szemernyi tapintattal, csendőr uraim, mindez elkerülhető.

* **Lukács főispán kamarás.** Békés vármegye népszerű főispánját: Lukács Györgyöt szép kitudtetés érte. Király O Felsége részére a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta. Méltó elismerése annak a sok oldalú és becses tevékenységnek, amelyet a kiváló férfi a társadalom minden rétegében kifejt.

* **Rákóczi hamvai Kassán.** A magyar történelem nagy alakjának, II. Rákóczi Ferencz fejedelem hamvainak hazaszállítására Tisza István miniszterelnök most hosszabb iratot intézett Kassa városához. A miniszterelnök leiratában azt hangoztatja, hogy Kassa város az a hely, melyet történelem és személyi vonatkozások leginkább Rákóczihoz fűznek s ezért a hazakerülő hamvainak ott van a legméltóbb helyük. A kassai dómban helyezik tehát örök nyugalomra a lánglelkű hős fejedelem földi maradványait s a szent ereklye örök időkre dicsősége lesz Kassa városának.

* **Elvi jelentőségű határozatok.** A földmivélségi miniszter egy konkrét eset alkalmából kimondotta, hogy a védőtöltés közlemben való szántás korlátozására a vízjogi törvény 143. szakasz 3. pontja oly általános tilalmat állapít meg, melynél az a körülmény: vajjon a védőtöltés tulajdonosa kisajátítás útján megszerezte-e, vagy sem? mérlegelés tárgya nem lehet. Az ily tilalmat a társulat kihirdetni

nem köteles. A kereskedelemügyi miniszter legújabb döntése szerint: festett italneműk tartása, illetőleg elárúsítása az 1899. évi 78.543. számú belügyminiszteri rendelet 10. és 22. szakaszába ütköző kihágás. De sokat találhat a rendőrség Nagyváradon is ilyen italt.

* **Becsapott zálogházasok.** Sajósi Ignác és Klein Armin zálogház tulajdonosok tegnap panaszt tettek a rendőrségnél arról, hogy intézetüknél ismeretlen egyének különböző nem létező emberek nevére arany jeggyűrűket zálogosítottak el s most — behatóbb vizsgálat után — kitudt, hogy ezek a gyűrűk tömör rézből vannak verve s vékony arany lemezzel vannak bevonva. A gyűrűkön rajta van a m. kir. fémjelző hivatal próbája is. A rendőrség erőlyesen nyomoz az ügyes csalók után a kik bizonyosan faczér aranyműves segítők.

* **Levegő-kura O Budán.** Az ó-budai Lajos utcában közel a Császárfürdőhöz, egyik ház tetején az elmúlt éjjel a járőrök egy férfialkot láttak sétálni. A férfian csak ing volt. Sokan holdkórosnak nézték. Rendőrök vonultak arra és észrevették a szokatlan helyen sétáló embert, csöndben vonultak a házba és a padlás szelelelőin át a háztetőre, hogy onnan levezessék a holdkóros embert. A háztetőn váltott beszélgetésből kiderült, hogy a férfi nem is holdkóros. Persze felöltöztették és rendőrségre vitték, ahol Sajó kapitánynak azt mondta, hogy a nagy hőség miatt egy kis levegőfürdőt vesz. A szokatlan fürdőző urat igazolása után szabadon bocsátották.

* **A házigazdák figyelmébe.** A mérnöki hivatal tegnap hetvenkét háztulajdonost jelentett be vizpazarlás miatt a rendőrkapitányi hivatalnak, hogy ellenük indítsák meg az eljárást. A háztulajdonosokat ez uton is figyelmezteti a rendőrség, hogy óvakodjanak a vizpazarlástól, annyival is inkább, mivel a vizvezeték szerelők naponként házról házra járva ellenőrizni fogják a vizpazarlást s ha valahol észreveszik, hogy a csapokból ok nélkül folyik a víz jelentést tesznek róla a kapitányságnak, mely szigorúan meg fogja bírságotlani a feljelentett házigazdákat.

* **Athelyezés.** Az igazságügyminiszter Grozeszku György margittai kir. járásbírói irnokot a belényesi és Bok Győző belényesi járásbírói irnokot a margittai kir. járásbíróshoz helyezte át.

* **Vihar eső nélkül.** Az utóbbi pár napon tartalmas felhők tornyosulnak Nagyvárad felett s reménykedünk, hogy a borzasztó szárazságot és rekkenő hőséget felüldíti és felváltja egy kis eső és a szomjas föld felszabadul a portenger-től. Tegnap este 6 óra után nagy vihar keletkezett; erősen villámlott dörgött; de az óriási szél elhajította a felegeket. Az eső ismét elmaradt. Mint halljuk, más felé jó eső volt; így Kisújszállás, Nagyszalonta, Karczag, Kolozsvár környékén egészen felüldített mindent az epedve várt eső. Mi izzadunk és nyeljük a port tovább.

* **Érdekes lelet.** Topán Gábor kazán tisztító tegnap délelőt jelentést tett a rendőrségnél arról, hogy tegnap reggel a Heller-gyár egyik ócska kazánjának tisztítása alkalmával a kazánban egy hamis 20 filléres gyártására alkalmas prést talált, mit át is adott a rendőrkapitányságnak. A rendőrség szigorú nyomozást indított az ügyben annak a kiderítésére, hogy kinek a tulajdonát képezte a pénzhamisító gép.

* **Megugrott óratolvaj.** Rosenstok József kórházi élelmező lakásába tegnap reggel egy ismeretlen fiatal ember állított be, aki könyvügnöknek mutatta be magát. A fiatal ember, amíg a házigazda az árjegyzéket né-

zegette, ellopta annak 180 korona értékű arany óráját. A könyvügnök az *útleltölés* után elkészönyve távozott. Rosenstok a lopást csak délben vette észre. A károsult a rendőrségnél is jelentést tett az esetről, mely nyomozza a megugrott óratolvajt.

* **Elfogott cigány rablók.** Említettük már hogy napokkal ezelőt Orvánd községben kirabolták a Fogyasztási Szövetkezetet s azonkívül végig lopták a falut s hét gazda udvaráról emeltek el különböző tárgyakat. Másnap pedig a közeli Mező-Telki községben kirabolták a szatócs boltot és Debreczeni János gazdát. Mikor pedig a vakmerő rablók Orvándon keresztül menekültek s Szabó István éjjeliőr utjokat állotta, azt egyszerűen leütötték. A csendőrség kinyomozta és elfogta a rablókat. Kóbor cigánycsapat. Evröl-évre rengeteg gazságot, lopást, rablást, gyilkosságot követnek el ezek az elvetemült népek s a csendőrök is alig bírnak velük, annyira ravaszak s minden községben más-más nevet vesznek fel, ami által a nyomozás rendkívül meg van nehezítve.

* **A hamiskártyás vezérigazgató.** A hamiskártya-iparnak legfiatalabb önkéntese is áldozata a temesvári Turul cipőgyár vezérigazgatója Kerry Frigyes. A kit társai a kártyaasztalnál rajta kaptak hamis kártyázáson. És ime egy fiatal, kiváló tehetségű ember pályája a tegnap napon véget ért. Az esetről ezt írják csupán: Vasárnap délután a temesvári tisztikaszinóban együtt kártyáztak Kerry Frigyes, a Turul cipőgyár vezérigazgatója, dr. Hajdu ügyvéd dr. Böhm orvos és Darvas földbírtokos. A játszma alatt Kerry folytonosan és veszedelmesen nyert, annyira, hogy a dolog feltűnt és partnerei megfigyelték. A megfigyelés során rájöttek, hogy hamisan kártyázik, mire vehemens botrány keletkezett, amely verekedéssé fajult és szenzációs csattanókkal végződött. Sőt tovább is mentek és leköpdösték egymást. A zenebonára és lármára nagy tömeg verődött össze a helyiségben, ahonnan Kerry az általános kavardás alatt egy mellékajtón elmenekült. A városban is csak később ment híre az esetnek s most teljesen leköti a közvéleményt a szenzációs botrány, amelynek folytatása első nagy kíváncsisággal néznek. A botrányos esetről hallgatott a sajtó és hallgattak a szereplők is. Kerry Frigyes ma még csak 32 éves. A kereskedelmi osztály élén állott és évi jövedelme hozzávetőleg 20 000 korona volt. Mint a módlingi cipőgyár disponense vonult a temesvári gyár igazgatói székébe. Kerry nős és egy gyermek apja. Arról értesítenek, hogy a szörnyű botrányról jelentést ment a kereskedelmi miniszterhez aki vizsgálatot rendelt el, hogy vajjon a hamis kártyás kezén nem sikkadt-e el valami az állami szubvenzióból is.

* **A magyar szent korona palotája.** A budavári királyi palota építése befejezéséhez közeleg s igazán az utolsó ecsetvonásokat végzik rajta. Csupán a nagy dísztermek belső berendezése hiányos még, a festészeti rész, a faragott butorzat s a belső lakosztályokban itt-ott egy-egy dísztárgy, egy kép, valami nipp, különben pedig az óriási palota teljesen kész s immár bizonyos, hogy a jövő évben egészen átadható lesz rendeltetésének. S miután az építés és a környék rendezése majdnem elkészült, megkezdtek a telekkönyvezés nehéz munkáját is, ami a magyar nemzetre meglehetősen érdekes művelet. A palotát és tartozékait a magyar szent korona nevére telekkönyvezik, mert ugy a palota, mint annak berendezése a szent korona tulajdona. A telekkönyvezés érdekében 1850-ig visszamenőleg kell egy katonai, mint a kabinetirodai irattárakat átvizsgálni, mert a szabadságharc után az abszolút kormány gond nélkül osztogatta a várerődítéshez tartozó telkeket építési célokra, csupán annyit kötve ki, hogy netalán ostrom esetén kötelesek az épületet azonnal lebontani. Az eképp elosztogatott telkek azonban telekkönyv híján nem lettek sehol följegyezve, csak egyszerűen névmutató maradt arról, hogy kinek mikor engedték át. Most, hogy a palota minden irányban terjeszkedett, szükségessé vált a

telekkönyvi rendezés is s miután a régi épület a szent korona nevében állott s a kibővítés is az állam számlájára történt, mindjárt az építés kezdetén elhatározták, hogy a különböző neveken álló, sőt föl sem jegyzett telkeket egységesítik s egy telekkönyvbe foglalják a szent korona nevére. E határozat következménye, hogy a palota minden részében, a főkupolától az utolsó ablakig, a szent koronát használták czimerül, sőt a belső felszereléseket, ezüstneműt stb. is a koronával jelezték s csupán a József Agost főherceg lakosztályának egyes dísz tárgyai alkalmazták öfelsége monogramját. A telekkönyvezéssel kapcsolatban végzik a leltározást is s ha ezekkel a munkálatokkal elkészültek, megállapítják a palota ünnepies fölavatásának napját.

* **Elfogott katonaszökevény.** Artánd község határában tegnap délután a csendőrőrs-járat egy koborló legényt fogott el, kiről később kitért, hogy Tóth Jánosnak hívják, s a budapesti 1. honvéd gyalogezred megszökött közvitése. Az elfogott honvédet a csendőrök Nagyváradra hozták s innen holnap fogják őt erős fedezet mellett elszállítani ezredéhez Budapestre. A szökevény május elseje óta bujdosott Artánd község határában s csak éjszakára mert bemenni a faluba, hogy eleség után nézzen.

* **A gazda haszna.** Az aratás előtt kétségbe esve várták a termés eredményét s kitért, hogy nem bő termés jutalmazta bár a gazda fáradságát, de azért a várakozáson jóval felül eresztett a kalász. Tehát a termés-eredmény igen keveset változtatott a buza árákon. Az orosz-japán háború azonban nagyobb befolyással volt erre s megcsinálta azt a csodát, hogy Magyarországon 20 korona körül van a buza ára. Nagyváradon a hétfő és keddi heti vásáron is eléggé felszökött a buza ára, amennyiben az elsőrendű tisztabuza ára métermázsánként 19 korona volt. Ilyen árak mellett a szegény termelő is veszi hasznát a föld termésének, nemcsak a gabona kereskedő. Más éven mesterségesen nyomják le aratás után a buzákat s potom összegért össze vásárolják a terményt s mikor már a gazda kénytelen volt adó- és más tartozása miatt olcsón tudni a termését s a magtárakban van a gabona, akkor emelik az árakat.

* **Felhívás.** Mikó Antal várad-velencei lakos felkéri mindazokat, kik Antal fiának hollétéről tudomással bírnak, hogy azt vele tudatni sziveskedjenek. Nevezett fiú, ki 18 éves, alacsony termetű, szája szélén forradás van, ezelőtt két hóval elhagyta a szülői házat s azóta hollétéről nem tudnak. Ertesítést kér Mikó Antal Nagyvárad-Velence, Nagy-Szőllősi utca

* **Harcz a betörővel.** Veszedelemes embert tett ártalmatlanná tegnapelőtt a kunhegyesi csendőrség. Faragó Márton kunhegyesi lakos régi ismerőse a csendőrségnek, akidaczára hogy alig egy éve hagyta el a vaczi fegyházat azóta negyvenkét újabb betörés terheli lelkiismeretét. Faragónak nem volt állandó lakása, hanem szállások között csavargott s onnan intézte kirándulásait a betörésekre. Egy-egy sikerült betörés után úgy el tűnt, mintha csak a föld nyelte volna el. A csendőrség soha sem tudott rátalálni. Tegnapelőtt Klozs József és Csanádi József csendőrök a kunhegyesi hatáiban portyáztak amikor egy alig észrevehető putriféle üreget vettek észre, melynek tetejefelével be volt növe. Amint ott piszkálni kezdtek az üreg tetejét és nyílását, melybe mindinkább omlott le a föld, egyszerre csak lövés dördült el az üregből s a kildit golyó az egyik csendőr nadrágját érte. Ez a váratlan eset pillanatra meglepte a csendőröket és félre ugrottak az üreg nyílásától, hanem a következő pillanaton egy emberi alak bujt elő, aki folyton lövöldözve akart a csendőrök elől menekülni. A menekülő előbb üldözni kezdék a csendőrök, de mivel a többszöri felszólításra sem állt meg, utána lőttek. A golyó lábán találta a me-

nekülő, aki erre összeesett, de még akkor is lövöldözött amíg a töltényei el nem fogytak. A csendőrök ezután megismerték, hogy a régóta keresett Faragóval van dolguk, akit megbilincseltek s azután egy arra menő kocsira tettek. A csendőrök átkutatták azután a rabló barlangját, s abból egy kocsira való rablott tárgyat találtak, amik a különböző betörésekből származtak. 120 korona készpénzt is találtak nála, ami színtén rablásból származott. A betörőt egyelőre a járásbíró bíróság börtönében helyezték el, a talált tárgyak közszemlére lettek kitéve, hogy tulajdonosaik jelentkezhesse.

x **Ne mulassza el s vegyen egy tüveg** Labolint 1 kor. 20 fillérért, mely **lábizzadás** ellen a legkitűnőbb megbízható szer, már 8 napon belül feltétlen hatást eredményez. — **Berger Sándornál** Parfümerie »Savoly« illatszertárában Nagyvárad, Bémer-tér, színház sarok.

x **Olvasóink figyelmét felhívjuk Guzmán Ferenc** bádógos-mester légszesz- és vízvezeték-szerelő lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x **Tisztelettel hívjuk fel** lapunk olvasóinak szíves figyelmét **Sz. KOCSIS JÁNOS** katonai, egyenruházati, férfi-szabó czég lapunk mai számában közölt hirdetésére 608

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje. A magyar gazdaszövetség kiadó folyóirataiak júliusi füzetje Bernáth István szerkesztésében megjelent a következő tartalommal: A sajtó dicsérete. A Magyar Gazdaszövetség 1903. évi működése. Magyar munkásmozgalmak és szociális tevékenység. A kereskedelmi politika világtörténelmi szerepe a XX. században. (Czettler Jeno dr.) Szövetkezők ünnepe. Szociálista erkölcsök. Rombolás. (Gorkij Maxim.) Különfélék: Nemzetközi szövetkezeti kongresszus. — Szerkesztők könyvéről. — A vasutas sztrájk. — Elhalasztott szociális kurzus. — Az újszövetkezeti törvény. — Gazdagylés Veszprémben. — Szövetségi tagjainkhoz. — Krónika. Szerkesztőség: Budapest, Baross-utca 10. sz. Egy évre 12 korona. — Egyes szám ára egy korona 20 fillér.

Igazságszolgáltatás.

Lopott csókok. Egy szép fiatal leány becstületsértési perét tárgyalta tegnap a büntetőjárásbíró. A panaszos K. B. kisasszony volt, aki nagyobb gyárban mint gépirőző van alkalmazva. Az volt a panasz, hogy a hivatalbeli előjárója megpirongatta azért, mert a férfi kollegáival kaczerkodott. A kisasszony a dorgatorium után sirva panaszolta el a mamájának a nagy sértést, akinek az első dolga az volt, hogy kivette őt az irodából, a második pedig az, hogy pert indított leánya rágalmozója ellen. A mai tárgyalásra több tisztviselőjét elhozta a vádlott. A fiatal emberek a bíróság előtt szemébe mondották a leálynak, hogy ők is megcsókolták.

Mert szemtelenek voltak, mondotta a leány. De ha már ennyit elmondottak, miért hallgatják el azt, hogy én magukat azért arcul ütöttem?!

A bíró kérdésére beismerték a tanúk, hogy ez is igaz.

A bíró a vádlottat száz korona pénzbírságra ítélte, ami ellen, — mivel anyhénak találta, — semmisségi panaszt nyújtott be a

panaszos képviselője. A vádlott is felebbezéssel élt, mert súlyosnak érezte reá nézve az ítéletet.

TAVIRATOR.

Küldöttség Hieronymi miniszternél.

Budapest jul. 27. (Saját tud. táv.) Werner Gyula országgyűlési képviselő vezetésével ma délelőtt Tövisről küldöttség tisztelettel Hieronymi Károly kereskedelmi miniszternél. A küldöttség szónoka Imre József főszolgabíró arra kérte a minisztert, hogy a magyar államvasutak tölgyfa telíté telepét ne Nagyváradon, hanem Tövisen létesítse. Az államvasutak érdekének is így felel meg jobban.

A miniszter válaszában ígerte, hogy a kérdést komoly megfontolás tárgyává fogja tenni. Megnyugtatta a küldöttséget annak kijelentésével, hogy ebben az ügyben a döntő szempont nála is mindenestre a magyar államvasutak érdeke leend.

Krüger temetése.

Budapest, jul. 27. (Saj. tud. táv.) Hágából jelentik, hogy Krüger elnök koporsóját valóságos virágerdővel borították el. Stein, Oranje elnöke, személyesen helyezte el a koporsóra koszoruját. Impozáns gyászmenet kísérte a temetőbe a holttestet, ahol ideiglenesen egy kápolnában helyezték el.

Elfajult sztrájk.

Budapest, jul. 27. (Saját tud. táv.) A chikágói mészáros sztrájk nap-nap után veszedelmesebb mérveket ölt. A dolgozni akaró munkásokat félholtra verték a sztrájkolók. Az elfajult zavargásoknak nem tud véget vetni a rendőrség nagy száma sem. Asszonyok izgatnak városszerte. A lakosság nagyon sínyli a botrányos állapotokat.

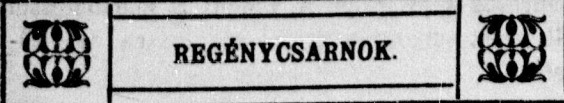
A Balkánról.

Budapest, július 27. (Saját tud. táv.) Konstantinápolyból azt táviratozzák, hogy a török szultánhoz jelentés érkezett, mely szerint egy 30 főből álló, Manlicher fegyverrel ellátott bolgár csapat lépte át a török határt s fenyegető magatartással Szaloniki villajet felé tart. E jelentést a portának a Szaloniki villajet császári biztosa tette.

Szófia, július 27. (Saját tud. táv.) Az Agente Telegraphice megczáfolja a portának tett jelentést, hogy fegyveres bolgár csapat fenyegetné a Szaloniki villajetet.

Készülnek a sztrájkra.

Dux, jul. 27. Hétfőn a helybeli kerületi bányahivatalnál a bányamunkások hat kiküldöttje jelent meg és előterjesztést tettek a folyó hó 28-án életbe léptetendő új szolgálati rend ellen. Egyszermind általános sztrájkot helyeztek kilátásba az esetre, ha nem veszik tekintetbe a munkások kívánságait.



A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Írta: A. C. D. (Angolból.)

28

— Vigyázz! — rivalt rájuk Holmes hangosan.

A féltucat suhancz oly katonás pontossággal sorakozott s oly mozdulatlanul állt, mint a czövek.

— Jövöre, — folytatta Holmes parancsolóan, — csak Wiggins maga jöjjön föl jelentést tenni; ti többiek pedig odalenn várjátok meg őt... Nos, Wiggins, megtalálta?

— Nem, uram, nem találtuk meg — felelte az egyik suhancz.

— Szinte gondoltam, hogy nem találják meg. De azért csak rajta, kettőzött buzgalommal kell utána járni. Itt van a mai nap zsoldja...

Egy shillinget adott mindegyiknek s így folytatta:

— Most elmehettek, de legközelebb jobb hírrel jöjjetek vissza!

Intett a kezével, mire a suhanczok sarkon fordultak, leszaladtak a lépcsőn s nemsokára az utcán hallottuk vidám kiabálásukat.

— Egy ily furfangos suhancz többet tehet, mint féltucat detektív, — jegyezte meg Holmes. — A »hivatalos közeg« puszta láttára elnémul minden ajk. Ezek a fickók ellenben befurakodnak mindenhová, mindent meghallanak, kiszimatolnak. Es éles esztük is van, csak szervezni kellene őket.

— Ebben a brixtoni esetben foglalkoztatja őket? — kérdeztem Holmestől.

— Most igen: van egy körülmény, amit egész bizonyosan szeretnék tudni... Halló!... Na, most mindjárt fura dolgokat fogunk hallani... Amott jön Gregson, a tulsó félen s az arca szinte sugárzik a dicsőségtől... Azt hiszem, egyenesen idejön... Ugy van; megállt a kapu előtt...

A csengőt hevesen megrántották, s pár pillanat múlva Gregson hármassával ugrálta át a lépcsőket s bombaként tört be hozzánk.

— Kedves barátom, — kiáltott föl melegen rázva, szorongatva Holmes kezét, — gratuláljon nekem!... Megoldottam a rejtélyt! — Oly tiszta és világos az ügy, mint a nap.

Ugy rémlett, hogy Holmes arca elborul egy pillanatra.

— On hát azt hiszi, — kérdezte vonatva, — hogy megtalálta a helyes nyomot?

— A helyes nyomot?... Oh, az még semmi; már a gyilkos is megvan még pedig zár alatt?

— S mi a neve?

— Arthur Charpentier, tengerész-altiszt, ő felsége hajós-hadseregében! — kiáltott föl Gregson nagyhangon és henczerve elégedetten dörzsölte kövér kezeit.

Sherlock Holmes megkönnyebbülten föllélegzett és mosolygva kínálta szivarral a detektívet.

— Üljön le, kedves Gregson és gyújtson rá. Nagyon kíváncsiak vagyunk, hogy ejtette módját ily hamar... Vagy talán brandyt parancsol?

— Ezt is, azt is, ha megengedi, — felelte Gregson, kényelmesen elterpeszkedve a széken. — A roppant fizikai és szellemi erőfeszítés, amin keresztül mentem az utolsó két napon, szörnyen megviselt... A testi fáradtság talán nem tört volna meg, de a szellemi erőfeszítés!... On bizonyára megéri ezt mr Sherlock Holmes; mert hisz ön is mindig az eszével dolgozik, mint én.

— On föltette magisztel engem, — felelte Holmes komolyan. — De most halljuk: mi módon érte el ezt a nagyszerű, páratlan sikert.

A detektív kényelmesen kinyújtózott a

nagy karosszékben, mohón szivta a jó szivart, s egyszerre csak fölkacagva nagyot ütött a térdére.

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

Pamutfonógár Temesvárott.

Tauszig Sámuel örökösei, bécsi czég 700.000 korona tőke befektetéssel pamutfonó gyárat akar létesíteni, mely 10.000 orsóval működne és 120—240 munkást foglalkoztatna. A czég tegnap megkereste a várost, hajlandó-e a gyár céljaira ingyen telket, 28.000 korona építési segílyt és 15 évi községi adó- és vámmentességet adni. A gyárat 1906-ban már üzembe viünek. Az államtól is kért a gyáros támogatást. A gyár megbízottai ma voltak a kereskedelmi miniszternél, valamint Sztérynyi József miniszteri tanácsosnál átadták kérvényüket. A Tauszig-czég Ausztria egyik legnagyobb pamutfonó gyáriparosa.

Nagyváradai hetivásár.

A nagyváradai piacon 1904. július hó 25. 26-ik napján tartott vásárban eladott természetmények és élelmi szereknek árjegyzéke.

Tiszta buza 16.20 — 16.— Kétszeres buza 15.80 12.20. Rozs 11.60 11. Arpa 11.20—11.10.80—Zab 12.40—12.— Tengeri 11.— 10.80 Borsó 32.— Lencse 36.— Bab 16.— Köleskása 24.— Burgonya 6.80 100 kiló lángliszt 29.20. Zsemlyeliszt 28.80. Fehér kenyér liszt 28.— Barna kenyér liszt 25.60. Széna fuvarral 6.— Sózott szalonna 1.52.— 6 kiló zsup-szalma 20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter bükkfa 6.40. Tölgyfa 6.— Cserfa 6.60. 1 kiló marhahus I. osat. 1.12. Marhahus II. o. 1.04. Marhahus III. o. —.96. 1 liter ó-bor 1.— 1 liter új-bor —.80. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.— 1 méterm. kőszó 25.50. 1 mm. nyers faggyu 48.— 1 mm. olvasztott faggyu 68.— 1 mm. szappan 48.— 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. magyar gyapju —. 1 htr ó-bor 64.— 1 htr új-bor 40.— 1 mm. mész 1.80. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.— 1 mm. kendermag 22.— 1 mm. köles —. 1 mm. repcze —. 1 mm. dió 60.— 1 mm. mongyoró —. 1 mm. aszalt szilva 50.— 1 kgr. savanyu káposzta —.24. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés-hus 1.28. 1 kgr. juh-hus —.92. 1 kgr. vereshagyma —.16. 1 kgr. foghagyma —.52. 1 kgr. bors 2.40. 1 kgr. paprika 4.60 1 kgr. barna kenyér — 22. 1 ltr. kőolaj 44

Forgalmi kimutatás 1904. július 25.
6-án Tiszta buza körülbelül 650 hltr. Kétszeres buza 130 hltr. Rozs 300 Arpa 140 hltr. Zab. 360 hltr. Tengeri 600 Burgonya 50 hltr.

Ldbas jöszdök: Hizott sertés mintegy 120 drb. Félhizott 140 drb. 2 évestől feljebb 130 drb. 1 évestől 2 évesig mintegy 150 drb. Süldő 170 drb. Malacz 179 drb. Hizott marha 240 drb. Jármos ökör 3160 drb. Fejős tehén 1000 drb. Borju 1200 drb. Bivaly 74 drb. Juh és kecske 355 drb. Ló 3878 drb.

Marha ártáblázat 1904. július 25-én
1 pár I-ső rendű jármos ökör 640—900 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 560—630 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 380—550 k.
1 drb fejős tehén 140—360 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 190—350 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 140—280 k. 1 drb veres borju 28—54 k. 1 db fél éves borju 70—120 k. 1 drb egy éves borju 84—140 k. 1 drb két éves borju 90—220 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 102—110 1 pár fél éves sertés 48—64 k. 1 pár egy éves sertés 70—130 k. 1 pár két éves sertés 110—200 1 drb ló 160—360 k. 1 pár ökör bór 42—58 1 pár tehénbór 30—38 k. 1 pár borjubór 12—20 k. 1 pár lóbor 10—20 k.

Határidők.

Budapest, jul. 27.

Buza áprilisra	— — — — —	7.88
Buza október	— — — — —	7.86
Tengeri	— — — — —	6.26
Rozs okt.	— — — — —	6.
Zab ápr.	— — — — —	5.90
Káposzta, repcze, aug.	— — — — —	11.900

Értéktőzsdé.

Budapest, jul. 27.

Osztrák hitel	— — — — —	685.50
Magyar hitel	— — — — —	749.50
Allmvasut	— — — — —	694.—
Rimamurányi	— — — — —	488.—
Magyar jelzálog	— — — — —	585.25
Salgótarjáni	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jul. 27-én

Magyar aranyjárdék 4	— — — — —	118.75
Magyar koronajárdék	— — — — —	97.15
Magyar vasuti kölcson aranyban 4	— — — — —	89
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	— — — — —	—
Magyar keleti vasuti Államkövény 1876-ból	— — — — —	97.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	98.50
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — — —	—
Horváth szlavon földtehermentési kövényt	— — — — —	2.06
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	1.68
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	— — — — —	98.75
Osztrák járdék papirban	— — — — —	99.75
Osztrák járdék papirban	— — — — —	118.50
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	.99
Osztrák korona járdék	— — — — —	1.5350
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	160.5
Osztrák magyarban részvény	— — — — —	70.7
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	63.6
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	632.50
Párisi vista	— — — — —	19.1
29 frankos arany (Napoleon'dor)	— — — — —	117.25
Németbirodalmi márka	— — — — —	289.90
Londoni vista	— — — — —	.95
20 márkás arany	— — — — —	28.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A hivatalos cs. kir. „Wiener-Zeitung“

227. számában 775. oldalon méltó módon fogkozik Wilhelm Ferencz, gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító Wilhelm-féle antiarthritis és antireumatikus vértisztító teájának gyógyhatásával:

Több irányban tett tapasztalat alapján az antiarthritis és antireumatikus vértisztító teát reumatikus és csuszos bántalmaknál kitűnő eszköznek ajánlhatjuk. Különleges hatása a test egész tartalmán, valamint az idegrendszeren nyilvánul, a mennyiben a vér sűrűsödését megszünteti, az altestben szénsavtartalmu venerikus vért megtisztítja, a nyálka- és epekölerakódásokat eltávolítja, valamint a székrekedéseket, melyek mindannyian előidézhetik a nevezett betegségeket, megszünteti.

Ennek a teának még huzamosabb időn keresztül való használata sem nehezíti meg az emésztést, sőt ellenkezőleg erősíti.

Különösen ajánlatos ennek a teának a használata tavasszal, valamint zordabb és hidegebb időjárásban, a mikor a nevezett bajok föllépni szoktak és nagyon megviselik a betegeket.

Hogy megóvjuk magunkat hamis utánzatoktól, melyek a jó eredményt maguk után nem vouják, ezt a teát egyenesen Wilhelm Ferencz, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen (Bécs mellett) raktárából vagy ennek fiókjából kell beszerezni.

Dr. Raudnitz.

Guzmann Ferencz

bádogos-mester

Nagy-Körös-utca 8. sz. (Mertz-ház.)

Elvállal:

légszesz-, vízvezeték-berendezéseket,
csatornázásokat.

Fürdőszobákat és angol closteteket
800 készítését.

Mindennemű

bádogos munkálatokhoz, terveket és
költségvetéseket díjtalanul készítenek.

Házak jókarban tartási
vállalata.

Telephonszám: 448.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos
és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag választékban,
várban.

Szolid, szabott árak!

Egy-két középiskolát végzett

fiu

tanulónak

felvétetik a

Szt. László nyomdában.

A „Központi Takarékpénztár” rész- vénytársaság

Nagyvárad, Olaszi

Színház- és Szilágyi-Dezso-utca sarkán (Adorján Emil ház)

Törlesztéses

jelzálogkölcsonöket nyujt

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi
visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamattal
mellett folyósítjuk és a legrövidebb idő
alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél
alapján nyujtuk, azonban a zálogleveleket
teljes névértékben számoljuk el, azaz
a kölcsön teljes összegben fizettetik ki.

*Drága kamatozásu kölcsönök helyett
olcsóbb kamatozásu kölcsönöket
bélyeg és illeték mentesen nyujtunk.*

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi ki-
vonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, eset-
leg községi becsü bizonyítvány beküldése
elegendő.

A „Központi Takarékpénztár”
részvénytársaság.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyaszt-
közönséget, hogy tással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron
kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes,
fényképező-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron
kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyer-
gyánként 15 watt fogyasztással.

ics illrok, és villamos motorok eredeti gyári
vlámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamos világitási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávaló
szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.



Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete

NAGYVÁRAD, Szent László-tér. a „Sas” kávéház
mellett

Az idény előre haladottsága miatt, **tavaszi és nyári**
a *hazai, angol és francia, szöveteimből* bámulatos olcsó árakért készítenek a legújabb
divatu **uri ruhákat.**

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó

606

Uj üzlet!

Szolid és pontos kiszolgálás!

A legdivatosabb francia delainek, batisztok,
legjobb mosó kartonok, 140 cztm. széles fekete és tegethof
lüsterek, napernyők, legolcsóbban csak

Kertész Sándornál

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca, (Heimann Lipót és Társa céggel szemben.)

Szolid és pontos kiszolgálás!

Uj üzlet!